

Ilinca Dumitrescu – recital pianistic aniversar Sibelius

(Grigore Constantinescu – 17 noiembrie 2015)

Mai greu de explicat de ce, de-a lungul concertelor din acest an, numele lui Jean Sibelius, șef de școală componistică finlandeză, a fost absent de pe afișele, programele, audițiile vieții noastre muzicale. Pentru lumea muzicii, împlinirea a 150 de ani de la nașterea marelui compozitor (8 decembrie 1865) a însemnat un reper al istoriei muzicii romantico-moderne, care merita sărbătorit cum se cuvine. Nu este de înțeles la noi unde, în ultimele ediții ale Festivalului Internațional „George Enescu”, nu puține erau marile orchestre care au prezentat melomanilor aproape toate simfoniile lui Sibelius, propunând o paralelă cu cele enesciene. Descoperisem astfel arta unui mare compozitor care, ca personalitate culturală, creator și artist, slujise cu abnegație tradițiile patriei sale, impunând muzica finlandeză pe toate meridianele. Formația sa muzicală beneficiase, este adevărat, în prima parte a existenței sale, de studii în cele mai importante centre europene, precum Berlin sau Viena, prilejuind viitorului compozitor numeroase condiții de a cunoaște creatori pe care ajunge să-i admire necondiționat. Printre aceștia, simfonismul lui Bruckner, colorismul armonic al lui Debussy, percepția folclorului național la Janacek, De Falla sau Bartok. El însuși a fost prețuit pentru caracterul național al muzicii sale, Sibelius compunând fără a insista urmărind specificul folcloric finlandez. Opera sa este rezultatul propriilor căutări spirituale, morale și estetice, atitudine a pelerinului singuratic care a meditat asupra istoriei patriei sale, a mitologiei nordice finlandeze, a umanității oamenilor țării în care descoperise lumina vieții. De aici celebritatea și unicitatea celor șapte simfonii, la care se adaugă începutul carierei componistice cu **Simfonia Kulevro**, dar și poemele orchestrale, tablourile și legendele simfonice, muzica de scenă dăruită marilor dramaturgi contemporani lui, muzica pentru vioară – camerală, alăturată celebrului **Concert pentru vioară**. Biograful său, britanicul Cecil Gray, spune în monografia scrisă în 1931: „Cel mai mare simfonist după Beethoven”. Câțiva ani mai târziu, în 1934, muzicologul Constantin Lambert adaugă, pentru definirea locului ocupat în secolul XX, că Jean Sibelius este: „Împreună cu Schönberg, cel mai de seamă reprezentant al muzicii europene, după Debussy”.

Cele spuse se potrivesc cu desfășurarea evenimentului muzical al lunii Octombrie când, în Sala Mare a Ateneului Român, ilustra muziciană Ilinca Dumitrescu a susținut un impunător recital, dedicat creației pianistice a lui Jean Sibelius, creație cântată pentru prima dată în România, la aniversarea despre care vorbim. Se știe, artista a realizat de numeroase ori, în recitalurile sale anuale, programe de autor menite a promova opere muzicale insuficient sau chiar aproape necunoscute publicului nostru. Acum, alegerea muzicii marelui compozitor finlandez a fost un act de onoare, de cultură și admirație, dedicat muzicii finlandeze. De altfel, reprezentanța acestei țări, prin asistența Ambasadoarei și oficialități, a membrilor săi, a afirmat recunoașterea valorii acestui eveniment aniversar.

Nu este pentru prima oară când Ilinca Dumitrescu interpretează lucrări de compozitori finlandezi. De-a lungul anilor, pianista a inclus în recitalurile sale piese de J. Sibelius, S. Palmgren, J. Kokkonen, E. Rautavaara, U. Meriläinen, multe în primă audiție românească. De asemenea, a cântat lucrări finlandeze în cadrul Festivalului „Săptămâna Internațională a Muzicii Noi”, a fost director artistic al festivalului „Serile muzicii finlandeze” (6 ediții), la Muzeul Național „George Enescu” din București. Ilinca Dumitrescu a concertat de multe ori la Helsinki și în alte orașe din Finlanda, în prestigioase săli, cu un deosebit succes la public și cu elogiase aprecieri din parte

specialiștilor. A susținut de asemenea, un recital la Hämeenlinna, celebru muzeu memorial Jean Sibelius.

Dintr-o consistentă operă destinată pianului, artista a ales lucrări destinate a oferi publicului o convingătoare imagine privind această muzică necunoscută încă melomanilor. Maniera stilistică a lui Sibelius are o factură aparte, în care dominanta expresivă și de tehnică instrumentală relevă relații estetice și spirituale cu muzica lui Chopin, Schumann, Liszt, Ceaikovski și, nu în ultimul rând, Grieg. Miniatura instrumentală este un gen care rezonază tematic cu multitudinea subiectelor romantice sau moderne, programatice sau reluând factura unor detalii specifice. Programul primei părți a recitalului a fost, din acest punct de vedere, un autentic album muzical, uimitor prin varietate, formule instrumentale, melodice, ritmice, a căror succesiune ocolea reperările. Finalul acestei serii de piese a adus în lumea concertant-solistică și celebrul „**Vals trist**”, în variantă pianistică, impunând propria concepție a interpretei în redarea superbelor întâlniri melodice care alcătuiesc acest florilegiu.

Pentru a doua parte a recitalului, Ilinca Dumitrescu a găsit cu cale să facă auzită impunătoarea și ampla **Sonată op.12**, lucrare de factură romantică lisztiană, în care dramatismul și problematica tehnică sunt de admirat în reușita spectaculosă concertantă. Pentru final, gândind la fuziunea solisticii cu simfonicul, artista a adus auditoriului ediția pentru pian a poemului „**Finlandia**” **op.26** cu care a fost invitată Orchestra filarmonică din Helsinki la Expoziția Internațională de la Paris, înainte de debutul secolului XX. Pentru acest recital eveniment, Ilinca Dumitrescu relua **Poemul „Finlandia”** care, în primă audiție, fusese cântat la Helsinki exact în seara de 4 noiembrie, când s-a desfășurat și concertul pianistic de la Ateneul Român, dar cu 116 ani mai târziu! Un succes de prestigiu, pentru marea noastră artistă, pentru rezonanțele culturale ale acestei cariere excepționale.